

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/40/2014
Identifikačné číslo spisu:	3013200491
Dátum vydania rozhodnutia:	24.03.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:3013200491.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: O. G., bytom E. J. XX, J., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29.04.2013, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/171/2013-22 zo dňa 20.01.2014, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/171/2013-22 zo dňa 20. januára 2014 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29.04.2013, ktorým odporkyňa podľa § 293cr, § 69a a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zvýšila navrhovateľovi starobný dôchodok od 27.02.2013 na 323,50 € mesačne.

V odôvodnení krajský súd poznamenal, že toto rozhodnutie zodpovedá zákonu. Odporkyňa pri jeho vydávaní nepochybila, pretože ho vydala na podklade predložených a dostupných dôkazov. Napadnuté rozhodnutie je zrozumiteľné, logické, v dostatočnom rozsahu odôvodnené a preto aj súdom preskúmateľné. Námietky navrhovateľa (že starobný dôchodok mu mal byť zvýšený spôsobom, ako navrhol on), neodôvodňujú nesprávnosť rozhodnutia v jeho dôchodkových nárokoch, lebo žiadnym spôsobom nedokladuje a nepreukazuje ich prípadnú zmenu, sú len všeobecného charakteru. Odporkyňa pri výpočte sumy starobného dôchodku vychádzala z evidenčných listov dôchodkového poistenia, zabezpečenia zamestnávateľov, zhodnotenia všetkých dôb poistenia nachádzajúcich sa v ústrednej evidencii odporkyne. Konkrétnu výšku dávky nie je možné ovplyvniť, lebo sa k nej dospelo na podklade platných právnych predpisov v čase vydania napadnutého rozhodnutia a skutočností uvedených v žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku. Finančná, či sociálna situácia navrhovateľa

nemá vplyv na posudzovanie sumy starobného dôchodku, pretože výška dávky nezávisí od sociálnych, ani iných hľadísk (napr. ním namietaná možnosť poberania výsluhových dôchodkov policajtov, vojakov za súčasného trvania ďalšej práce). Pokiaľ by ale v budúcnosti navrhovateľ preukázal nové, konkrétne okolnosti majúce vplyv na jeho dôchodkovú dávku, odporkyňa by bola povinná vo veci konať a vydať zmenové rozhodnutie.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom žiadal doplatiť sumu 41,62 € za každý mesiac poberania dôchodku od začiatku poberania dôchodku, t. j. od roku 2006. Taktiež požiadal o prerátanie celého dôchodku o valorizáciu zo sumy 41,62 € za každý mesiac.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu trvala na tom, že starobný dôchodok bol navrhovateľovi zvýšený v súlade s § 69 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 413/2012 Z. z., t. j. za každých začatých 30 dní, počas ktorých navrhovateľovi netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku o 0,5 %, pričom navrhla odvolaciemu súdu, aby rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p.. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je nedôvodné. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24.03.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 69a ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení, predčasný starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku je starobný dôchodok. Ak poistencovi, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, nebol predčasný starobný dôchodok vyplácaný nepretržite od vzniku nároku na tento dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, suma starobného dôchodku podľa odseku 1, na ktorú mal poistenec nárok v deň dovŕšenia dôchodkového veku, sa určí na žiadosť poistenca znovu. Suma starobného dôchodku podľa odseku 1 určená podľa § 68 ods. 2 a zvýšená podľa § 82 sa zvýši o 0,5% za každých začatých 30 dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku; § 82 ods. 16 sa v tomto prípade neuplatní.

Podľa § 293cr ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistencovi, ktorému nárok na predčasný starobný dôchodok vznikol podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2013, dôchodkový vek dovŕšil pred 1. januárom 2013 a predčasný starobný dôchodok nebol vyplácaný nepretržite od vzniku nároku na tento dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, sa suma starobného dôchodku, na ktorú mal nárok v deň dovŕšenia dôchodkového veku, určí na žiadosť poistenca znovu podľa predpisov účinných od 1. januára 2013.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29.04.2013. V danej veci odvolací súd posudzoval najmä otázku, či navrhovateľovi mala byť v zmysle zákona o sociálnom poistení zvýšená výška starobného dôchodku o sumu 32,46 € mesačne spolu s valorizáciou alebo o sumu 41,62 € mesačne spolu s valorizáciou.

Z administratívneho spisu najvyšší súd zistil, že rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29.04.2013 rozhodla tak, že navrhovateľovi podľa § 293cr, § 69a a § 82 zákona v znení neskorších predpisov zvýšila starobný dôchodok od 27.02.2013 na sumu 323,50 Eur mesačne. Navrhovateľovi bol rozhodnutím odporkyne zo dňa 12.09.2006 priznaný od 01.06.2006 predčasný starobný dôchodok v sume 6.113,- Sk mesačne, po valorizácii od 01.07.2006 v sume 6.477,- Sk mesačne. Nárok na predčasný starobný dôchodok mu vznikol získaním najmenej 10 rokov obdobia dôchodkového poistenia so splnením ďalších podmienok uvedených v § 67 ods. 1 zákona v znení zákona č. 413/2004 Z. z. K 01.06.2006 získal 13 866 dní dôchodkového poistenia, čo je 37 rokov a 361 dní obdobia dôchodkového poistenia. Suma predčasného starobného dôchodku je určená podľa § 68 ods. 1 zákona, ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty zníženej o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku. O nároku na predčasný starobný dôchodok bolo rozhodnuté na podklade evidenčných listov dôchodkového zabezpečenia, ktoré navrhovateľ podpísal a tieto nenamietal.

V posudzovanej veci súd ďalej zistil, že navrhovateľ začal neskôr pracovať a preto mu bola výplata predčasného starobného dôchodku za obdobie od 20.03.2011 do 26.02.2013, t. j. 710 dní, zastavená. Predčasný starobný dôchodok je podľa § 69a ods. 1 zákona v znení č. 413/2012 Z. z. po dovŕšení dôchodkového veku, starobný dôchodok. Podľa § 69a ods. 2 zákona v znení zákona č. 413/2012 Z. z. sa suma starobného dôchodku, na ktorú má poistenec nárok ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku určená so zvýšením za obdobie dôchodkového poistenia získaného po priznaní predčasného starobného dôchodku, zvýši o 0,5 % za každých začatých 30 dní, počas ktorých netrval nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku. Navrhovateľ dňa 27.02.2013 dovŕšil dôchodkový vek a od uvedeného dátumu požiadal o vyplácanie starobného dôchodku (nárok na jeho výplatu mu vznikol podľa § 109 ods. 2 zákona) a preto mu odporkyňa nanovo určila sumu starobného dôchodku. Ku dňu 27.02.2013 mal navrhovateľ nárok na starobný dôchodok v sume 270,50 Eur mesačne, výplata predčasného starobného dôchodku mu bola zastavená 710 dní, suma starobného dôchodku sa mu zvýšila o 12,0 % (710 dní : 30 dní x 0,5 %), čo predstavuje sumu 32,46 Eur mesačne (270,50 Eur x 12 %), po zaokrúhlení je suma starobného dôchodku 303,00 Eur mesačne (270,50 Eur + 32,46 Eur). Podľa § 82 ods. 16 zákona v znení zákona č. 252/2012 Z. z. patria k sume starobného dôchodku ešte zvýšenia, o ktoré by sa dôchodok v príslušnom kalendárnom roku zvýšil, ak by sa ku dňu zvyšovania dôchodkov vyplácal. Starobný dôchodok navrhovateľa bol teda v roku 2012 valorizovaný podľa príslušných predpisov o 3,3 % mesačnej sumy (§ 82 + § 293ce zákona + opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 344/2011 Z. z. a v roku 2013 č. 329/2012 Z. z.), čo je o 9 Eur mesačne (270,50 Eur x 3,3 % = 9 Eur), v roku 2013 pevnou sumou o 11,50 Eur, na celkovú sumu starobného dôchodku 323,50 Eur mesačne (303 Eur + 9 Eur + 11,50 Eur).

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, konštatuje správnosť dôvodov na základe ktorých krajský súd rozhodol a pre zdôraznenie správnosti rozsudku dopĺňa v nadväznosti na navrhovateľove námietky ďalšie dôvody.

Podľa názoru odvolacieho súdu, účelom predčasného starobného dôchodku je zabezpečiť poistencovi príjem v starobe pred získaním nároku na starobný dôchodok. Rozdiel medzi starobným dôchodkom a predčasným starobným dôchodkom spočíva v tom, že predčasný starobný dôchodca poberá starobný dôchodok ešte pred dosiahnutím zákonom stanovenej hranice dôchodkového veku. Tým zákonodarca umožnil poistencom skôr poberať dôchodok z rozličných dôvodov. Je však potrebné pripomenúť, že predčasný starobný dôchodca sa dostáva do určitej výhody, keďže môže poberať dôchodok zo

všeobecného systému sociálneho poistenia skôr ako starobný dôchodca. Ak by sme posudzovali celkový objem finančných prostriedkov, ktorý bol predčasnému starobnému dôchodcovi vyplatený zo všeobecného systému sociálneho poistenia za určité obdobie, dostáva sa tento dôchodca do značnej výhody oproti dôchodcovi, ktorý začne poberať starobný dôchodok až neskôr. Za predpokladu, ak by obidvaja dôchodcovia platili poistné za rovnakých podmienok a v rovnakej výške, starobný dôchodca by bol určitým spôsobom diskriminovaný. Podľa názoru odvolacieho súdu, v dôsledku tejto nerovnováhy zákonodarca pristúpil k takému opatreniu, ktorým skrátil predčasný starobný dôchodok o určitú sumu, aby tým kompenzoval nerovnováhu medzi celkovými vyplatenými finančnými prostriedkami - starobnými dôchodkami. Len pre doplnenie, ďalším dôvodom, podľa názoru súdu, môže byť aj určitá forma motivácie „neodchádzať“ do predčasného starobného dôchodku, ale vykonávať určitú formu závislej práce s cieľom vyššieho príjmu.

Ak by však predčasný starobný dôchodca v dôsledku určitých okolností (napr. v dôsledku výkonu práce) nepoberal predčasný starobný dôchodok, nebolo by spravodlivé, aby mu bol predčasný starobný dôchodok (neskôr starobný dôchodok) vyplácaný v takej sume, ktorá mu bola predtým priznaná na základe posúdenia vtedajších podmienok. V tomto prípade by bol, naopak, predčasný starobný dôchodca po posúdení celkového množstva vyplatených finančných prostriedkov zo všeobecného systému sociálneho poistenia znevýhodnený oproti starobnému dôchodcovi. Zákonodarca preto reagoval takým spôsobom, že do zákona o sociálnom poistení zakomponoval ustanovenie § 69a, ktorým sa suma predčasného starobného dôchodku (neskôr starobného dôchodku) zvýši o tú časť, za obdobie ktorého nepoberal dôchodca predčasný starobný dôchodok. Za časť obdobia, kedy dôchodca poberal predčasný starobný dôchodok sa však suma predčasne starobného dôchodku neskôr považovaného za starobný dôchodok nezvyšuje.

Najvyšší súd na základe vyššie uvedeného právneho názoru rozhodol podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v konaní nebol úspešný a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.